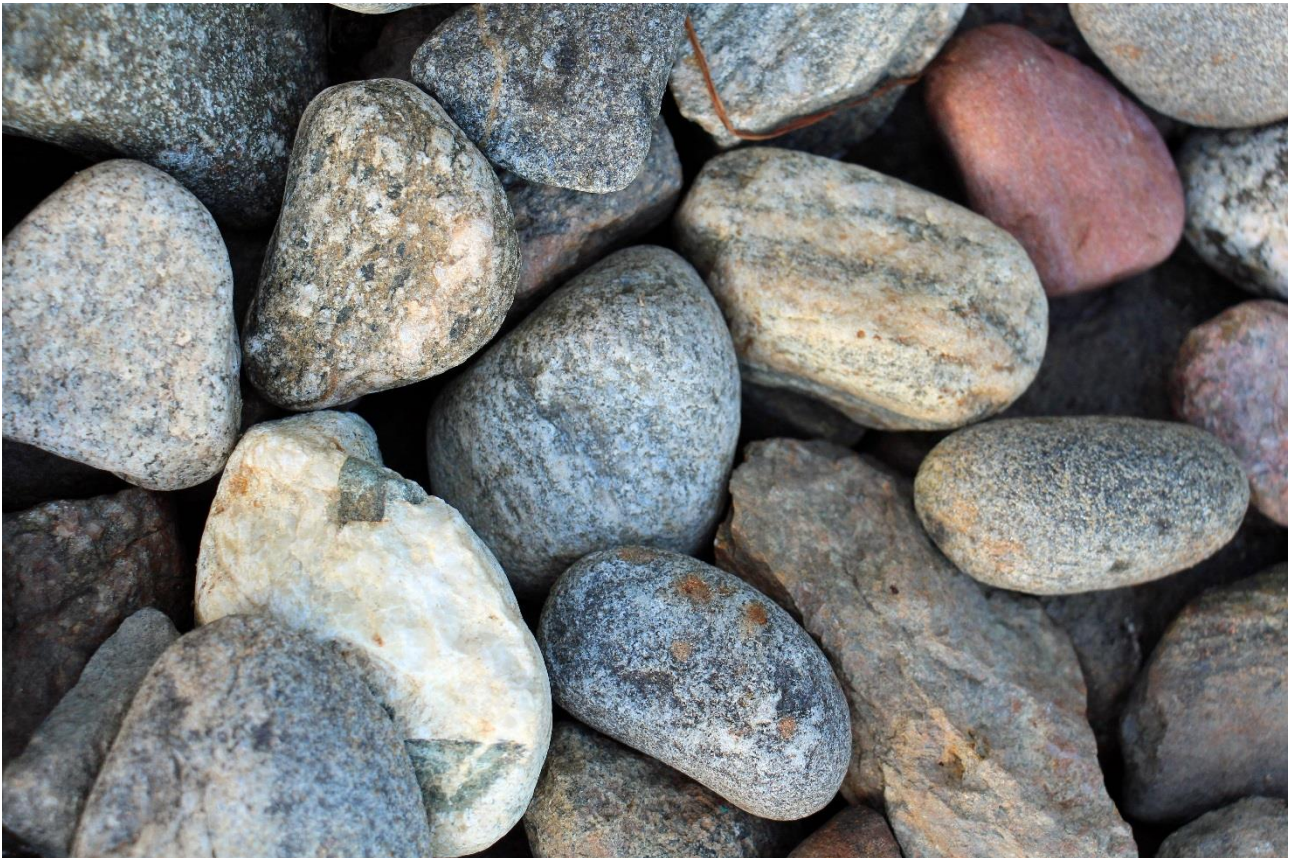

TOIMINTAKERTOMUS

2015

Pikassos 10.2.2016

kuva: Heli Niemi

PIKASSOS OY

Sosiaalialan osaamiskeskus

Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Satakunnassa

TOIMINTAKERTOMUS 2015

Pikassos 10.2.2016

SISÄLLYS

KATSAUS VUODEN TOIMINTAAN	1
2 PIKASSOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET JA ARVOT.....	2
3 PIKASSOKSEN PERUSTOIMINTA	3
Tiedolla johtaminen	3
Ohjausryhmät ja työryhmäjäsennydet	5
Räätälöidyt palvelut kuntien tarpeisiin	5
Sosiaaliasiamiestoiminta.....	6
4 HANKETOIMINTA ja asiantuntijatyön myynti.....	6
5 OSAAMISKESKUSTEN YHTEISTYÖ	7
6 HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS	7
Hallinto.....	7
Henkilöstö.....	8
Talous	8
Tuloslaskelma ja tase.....	9
Tuloslaskelman liitetiedot.....	12
7 TOIMINNAN ARVIOINTI.....	13

KATSAUS VUODEN TOIMINTAAN

Vuoden aikana sote-valmistelu piti osaamiskeskukset aktiivisena. Järjestämislain valmistelua tehtiin kevät, kunnes Hallituksen esitys kaatui perustuslaillisiin ongelmiinsa. Uuden hallituksen järjestäytyttyä, käynnistyi uusi valmistelu. Syksyn aikana pyrittiin vaikuttamaan valmisteluun ja annettiin lausuntoja. Myös osaamiskeskusneuvottelukunta toimi asiassa. Vuodenvaihteeseen mennessä selvillä oli, että maahamme perustetaan 15 sote-alueita. Kun aiempaa valmistelua oli ehditty perustaa osin huomattavasti suuremmalle maantieteelliselle alueelle, palattiin maakunnittaiseen suunnitteluun. Pikassoksessa tämä on tarkoittanut, että Satakunnan ja Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa tiivistetty yhteistyötä ei ole enää jatkettu samalla intensiteetillä. Niin ikään vuoden aikana käynnistynyt Väli-Suomen sote-kehittäjien yhteistyötä arvioidaan uudelleen maakuntamallissa. Yksimielisyys osaamiskeskuksissa vallitsee siitä, että itsehallintoalueita kokoava verkosto tarvitaan tutkimuksen ja koulutuksen kanssa tehtävässä yhteistyössä, mutta myös turvaamaan kehittämistoiminnan riittävä yhtenäisyys ja niiden siirtovaikutukset.

Uuden sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lastensuojelulain sekä sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain voimaantulo ajoituivat kevääseen. Näiden toimeenpanoa edistettiin niin perustoiminnan kuin eri hankkeidenkin avulla (LasSe, SOS II sekä KiTi). Asiakasasiakirjalain toimeenpanon edistämiseksi osaamiskeskukset valmistelivat valtakunnallisen hankkeen, KansaKoulun, jolle myönnettiin THL:n valtionavustus.

Pikassoksessa toimineet Kaste-hankkeet, LasSe ja SOS II päättyivät lokakuussa. Parempi Arki –hanke, jonka kohteena ovat paljon palveluja käyttävät sote-yhteisasiakkaat käynnistyi puolestaan kesällä. Hankkeen Kanta-Hämeen kehittämissuunnittelija rekrytoitiin Pikassokseen. Valtakunnallinen Kaste-ohjelma päättyi eikä uutta ohjelmaa ole käynnistetty. Satakunnassa jatkavat vielä useat Kaste-rahoitteiset hankkeet, joissa Pikassos on aktiivisesti jatkanut mukana.

Mielenkiintoinen työrupeama oli THL:n LasKeTut-hankkeen Huosta-osion kehittämistyöhön osallistuminen. Pikassos toteutti hankkeessa kuntahaastatteluja sekä osallistui kaikkien mukana olleiden toimijoiden yhteiseen työpajatyöskentelyyn kuten myös hankkeen tutkimuksen tukiryhmään.

Perustoiminnassa priorisoitiin lakiuudistusten toimeenpanon sekä sosiaalihuollon tiedonhallinnan edistäminen. Pikassoksella on paljon perusverkostoja, joita on ylläpidetty jatkuvasti niiden toimintaa arvioiden. Pirkanmaalla käynnistyi laajan kehittämisverkoston toiminta niin lasten, ikäihmisten kuin aikuisten sosiaalityön kehittämisen merkeissä.

Osaamiskeskustoiminnan rahoitukseen on viime vuosina tullut rajut leikkaukset. Vuonna 2014 valtionavustusta leikattiin 15 % ja vuodelle 2015 oli valtion budjetissa päätetty lisäleikkauksesta. Kahden vuoden aikana valtionavustusta oli päätetty leikata yhteensä 43%. Eduskunta myönsi kuitenkin ns. joululahjarahoista sosiaalialan osaamiskeskuksille 400 000 €. Kaikkien näiden toimien tuloksena Pikassoksen valtionavustus oli 332 550 € verrattuna vuoden 2013 tasoon 485 130 €. Kun samanaikaisesti mitään indeksikorotuksia ei ole koko osaamiskeskustoiminnan aikana ollut (yli kymmenen vuoden ajalta), ovat resurssit vähentyneet mittavasti. Niukkeneva talous on tarkoittanut sitä, ettei irtisanoutuneen työntekijän paikalle ole palkattu ketään ja asiantuntijapalvelujen myyntiä on lisätty.

Vuotta on leimannut sote-valmistelu monen tasoisesti: valtakunnallisesti on odotettu suuntaa ja linjauksia, jotta toteutukseen olisi raamit. Kuntien kehittämistoimien suunnitteluun odotus on niin ikään vaikuttanut: osaamiskeskuksessa on arvioitava, mitä toimia käynnistää ja edistää ja mitkä toimet eivät taasen tällä hetkellä etene. Osaamiskeskusten tulevaisuus on tarkoitus ratkaista sote-uudistuksen myötä. Pikassoksessa tähän on varauduttu arvioimalla uudistuksen askelmerkkejä, joihin hallitus on ottanut kantaa ja linjannut lähiajan tavoitteita ja toimintaa.

Tampere 10.2.2016

Kristiina Laiho
toimitusjohtaja

2 PIKASSOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET JA ARVOT

Pikassoksen toimintaa ohjaavat laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta ja sitä koskeva asetus. Pikassos saa toimintaansa valtionavustusta, joka myös asettaa ehtoja toiminnalle.

Toimintalinjauksissa vuosille 2015 -2016 Pikassoksen rooli ja tehtävä on sosiaalialan kehittämistoiminnan asiantuntijana toimiminen. Kehittämistyö nähdään omana asiantuntijatehtävänä. Kehittämisen ydinasiantuntijuus muodostuu kyvystä yhdistää monenlaista tietoa ja osaamista ja hyödyntää oppimaansa erilaisiin konteksteihin ja kehittämistöimiin. Ydinosaaminen käsittää alan substanssiin ja ammattikäytäntöihin, verkostotyöhön, innovaatioihin, organisaatioihin sekä koulutuksen ja tutkimuksen alaan perustuvan tiedon ja osaamisen riittävään hallintaan, mutta hyvältä kehittäjältä vaaditaan myös uskallusta toimia oman intuiotionsa varassa. Intuition merkitys on merkittävä.

Kehittäminen on myös pienten askelten ottamista toisin tekemisen suuntaan. Osaamiskeskuksen erityinen rooli on koota eri toimijoita yhteen tunnistaen jokaisen toimijan tarpeet ja rooli kehittämistoiminnassa. Tätä kokonaisnäkemystä ja tietoa kertyy ainoastaan verkostolliselle toimijalle. Osaamiskeskusta tarvitaan kokoajan, koordinoijan ja vastuunkantajan rooliin.

Kehittämistoiminta on monen muotoista riippuen kehittämisen kohteesta. Se on jatkuvaa tasa-arvoista, kaikki mukaan ottavaa dialogia ja on suhteessa voimassa oleviin strategiaihin, ohjelmiin, suosituksiin tai tutkimuksiin.

Kehittämistoiminnassa on nostettu seuraavat toimijuudet painopisteiksi:

1. Verkosto-osaaja
2. Tietojohtamisen edistäjä
3. Asiakkaiden osallisuuden edistäjä
4. Aktiivinen kumppani hyvinvoinnin toimijoille

Toimintaamme ohjaavia periaatteita ovat:

1. Kuntien tarpeet ovat työmme lähtökohta. Kehittämistöimet suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä.
2. Osaamiskeskuksen erityinen rooli on koota eri toimijoita yhteen tunnistaen jokaisen toimijan tarpeet ja rooli kehittämistoiminnassa. Tätä kokonaisnäkemystä ja tietoa kertyy ainoastaan verkostolliselle toimijalle. Osaamiskeskus voi toimia eri rooleissa kuten kokoajan, koordinoijan, vastuunkantajan tai johtajan roolissa monitoimijaisessa verkostoissa.
3. Kehittämistyössä yhdistyy eri toimijoiden asiantuntemus synnyttäen uutta ja rikastaen jokaisen asiantuntijuutta.
4. Toimintaamme ohjaa laki ja asetus sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta

Pikassoksen arvot on luotu yhteisesti työyhteisössä. Arvoja olemme tarkastelleet yhtä lailla työyhteisöä kuin yhteistyökumppaneitamme koskevinä. Arvot ovat tasa-arvo, innostavuus, kumppanuus, luottamus ja rohkeus.

Vuosittain tehdään toimintasuunnitelma, joka liitetään osaksi toimintalinjauksia.

3 PIKASSOKSEN PERUSTOIMINTA

Tiedolla johtaminen

Kirjaamisen ja tilastoinnin kehittäminen Kanta-Hämeen sosiaalipalveluissa (KiTi-hanke, www.pikassos.fi/kiti) on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen OPER-yksikön valtionavustuksella rahoittama, Hämeenlinnan kaupungin hallinnoima kaksivuotinen hanke, joka on toiminut koko vuoden ajan ja päättyy alkuvuodesta 2016. Mukana ovat Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä (Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela ja Ypäjä), Hattula, Hämeenlinna ja Janakkala. Projektipäällikkö ja -suunnittelija on palkattu Pikassokseen. Hankkeessa keskitytään lastensuojelun alkuvaiheen sekä aikuissosiaalityön kirjaamisen ja tilastoinnin kehittämiseen.

Osana KiTi-hankkeen toimintaan hanke osti kehittämispäällikkö Minna Niemen työpanosta tilastoinnin kehittämisosioon. Työ jatkuu vielä alkuvuoden 2016.

Sosiaalihuollon tiedonhallinnan nykytilaselvitys toteutettiin Pirkanmaalla kevään aikana. Raportti löytyy osoitteesta <http://www.pikassos.fi/aineistot/viewcategory/105-tiedonhallinta>. Selvityksessä keskityttiin dokumentointiin ja tilastointiin. Selvitys toimii käynnistyneen Kansa-koulu-hankkeen tarpeellisenä taustatietona. Pikassos järjesti myös yleisen info-tilaisuuden Pirkanmaalla tammikuussa, jolloin paikalla oli voimaantulevasta asiakasasiakirjalaista puhumassa sosiaali- ja terveysministeriöstä lakimies Marja Perttilä ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen erityissuunnittelija Taina Jokinen teki katsauksen valtakunnallisen kehittämisen nykyvaiheeseen. Selvitykseen liittyen Pikassos järjesti myös ikäihmisten, aikuisosiaalityön, lastensuojelun sekä vammaistyön asiakastyötä tekeville henkilöstölle työpajat, joissa tarkasteltiin tulevia asiakasasiakirjapohjia ja saatiin ajankohtainen katsaus sosiaalihuollon tiedonhallintaan asiakastyön näkökulmasta.

Tampereen Praksis-toiminnassa luodaan käytäntötutkimukselle uudenlaista areenaa ja rakennetta samalla kun kehitetään sosiaalialan työtä ja koulutusta opetuksen, tutkimuksen ja työelämän yhteistyössä. Pirkanmaalla Pikassos on ollut edelleen mukana Tampere Praksis -yhteistoiminnassa osallistuen koulutuksen ja tutkimuksen ryhmään sekä ohjausryhmään toimien siinä sihteerinkin roolissa.

Satakunnassa jatkettiin usean toimijan yhteistyönä sähköisen hyvinvointitilinpidon kehittäminen. Työtä tehdään yhdessä Aluehallintoviraston, Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen, perusterveydenhuollon yksikön sekä Varsinais-Suomen maakuntaliiton kanssa. Kyseessä on kahden maakunnan yhteinen kehittämistyö. Työn päätyttyä Aluehallintovirasto perusti Hyte-verkoston, joka jatkaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asioiden yhteisenä foorumina.

Keskusteluareenat ja monitoimijaiset kumppanuudet

Kohtaamisareenoiden merkitys perustuu siihen, että näillä areenoilla voidaan nostaa esiin alueiden kehittämistarpeita, hyödyntää ajankohtaista tutkimustietoa ja edistää tutkimuksen, opetuksen ja käytännön vuoropuhelua. Vertaiskeskustelu, toinen toisilta oppiminen ja oman ammatillisen osaamisen jakaminen mahdollistuvat näissä verkostoissa. Verkostojen ja erilaisten foorumien tarve arvioidaan joka vuosi. Vuonna 2015 toiminnassa olivat:

- Pikassoksen *Kahvitauko-tilaisuudessa* 11.11.2015 projektijohtaja Tytti Rantanen LasSe-hankkeesta alusti aiheesta: Uusia käytäntöjä lastensuojeluun - lastensuojelun asiakkaiden osallistaminen ja moniammatilliset yhteistyökäytännöt.
- *Varhaisvuosien lapsiperhepalveluiden maakunnallisista kehittäjäverkostoista Kanta-Hämeen ja Satakunnan alueiden verkostot* kokoontuivat vuoden 2015 aikana aktiivisesti ja säännöllisesti. Satakunnan lapsiperhepalveluiden ammattilaiset ja johto kokoontuivat huhtikuussa Poriin SAMKiin maakunnalliseen ajankohtaisfoorumipäivään. Foorumin teemana oli tänä vuonna Hyvinvoiva lapsi! Foorumissa kuultiin muun muassa lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttilaa sekä kokemuksia Raahen seudulta Lapset puheeksi -toimintamallin jalkauttamisesta.

-
- *Kanta-Hämeen vanhustyön johdon foorumi* kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Ensimmäisessä kokouksessa kokoonnuttiin Janakkalaan ja tutustuttiin paikallisiin ikäihmisten kuntoutuspalveluihin. Muissa kokouksissa oli aiheina muun muassa psykiatrisen hoidon tilanne ja kehittämistarpeet maakunnan alueella, Sote-uudistuksen eteneminen Kanta-Hämeessä sekä sosiaaliamiesten näkökulma vanhuspalveluiden ajan-kohtaistilanteeseen.
 - *Satakunnan mielenterveys- ja päihdetyön kehittäjien verkosto* järjesti toukokuussa neljännen Mielenterveys- ja päihdepalvelujen foorumin Kankaanpäässä.
 - Satakunnassa toimii *mielenterveys- ja päihdetyön asiantuntijoiden yhteistyöryhmä*, joka keskustelee paikallisista mielenterveys- ja päihdetyön kehittämisen sekä mm. koulutusyhteistyön tarpeista ja järjestää vuosittain Satakunnan mielenterveys- ja päihdetyön foorumin.
 - *Kanta-Hämeen kunnallisten lastensuojelulaitosten esimiehet* ovat kokoontuneet yksiköiden oman työn ja henkilöstön yhteisen osaamisen kehittämisen merkeissä Pikassoksen vetämänä verkostona yli 10 vuotta. Tänä vuonna esimiesverkosto kokoontui kolme kertaa. Toukokuussa kaikkien yksiköiden koko henkilöstölle järjestettiin Hämeenlinnassa koulutusiltpäivä teemalla 'Kohtaamisen taito ja käytäntö auttamistyössä'. Ai-hetta alusti Lassi Pruuki.
 - Kanta-Hämeessä Pikassos koordinoi *lastensuojelun edunvalvonnan toimijaverkoston* (sosiaalityö, käreäoikeus, poliisi, maistraatti ja AVI) maakunnallisia yhteistyökokouksia säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Tänä vuonna molempiin kokouksiin kutsuttiin mukaan myös alueella toimivat lastensuojelun edunvalvojat.
 - Vuosien ajan Kanta-Hämeessä kokoontunut *sosiaalijohdon foorumi* kokoaa maakunnan johtoa sekä nykyisin edustettuna ovat myös AVI ja perusterveydenhuollon yksikkö. Sosiaalijohdon foorumi kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Foorumeita valmisteltiin aina tarpeen mukaan kokoontuneessa pienemmässä rikkaryhmässä. Sosiaalijohdon foorumissa muun muassa ohjattiin osaltaan maakunnallisten palveluiden, sosiaalipäivystyksen sekä perhehoitoyksikkö Kanervan toimintaa. Vakioaiheena kokouksissa oli myös Sote-uudistuksen tilanne ja valmisteluiden eteneminen Kanta-Hämeessä.
 - *Pirkanmaan vammaisalan kehittämisfoorumi* on toiminut viime vuosina Pikassoksen ja TAYS/ Kehitysvammahuollon yhteisesti koordinoimana. Tänä vuonna varsinaisia kehittämisfoorumitapaamisia ei järjestetty yhteistyössä, mutta TAYS/ kehitysvammahuolto kutsui kaikkia kehittämisfoorumin toimijoita omiin, erinomaisiin sisällöllisiin koulutuksiin ja seminaareihin.
 - Pikassos järjestää Kanta-Hämeen, Pirkanmaan ja Satakunnan aikuissosiaalityön käytännön toimijoiden ja kehittäjien sekä koulutuksen ja tutkimuksen edustajille *aikuissosiaalityön klubejä*, joiden tarkoitus on edesauttaa dialogia sosiaalityön tutkimuksen, koulutuksen ja käytännön välillä sekä eri maakuntien ammattilaisten välillä. Tänä vuonna kokoonnuttiin Tampereella ja teemoina olivat:
 - 20.10.2015 Asiakas-työntekijäsuhde rikosseuraamusalalla sekä dialoginen arviointi, alustajana YTT, kehityspäällikkö Minna-Kaisa Järvinen Rikosseuraamusvirastosta.
 - 8.9.2015 Asunnottomien naisten asiakkuudet ja kohtaamiset aikuissosiaalityön arjessa, alustajana YTT, vastuusosiaalityöntekijä Riikka Haahtela Hattulan kunnasta.
 - 5. Pirkanmaalla on käynnistynyt kuntaedustajista koostuva *sosiaalialan kehittäjäryhmä*. Järjestäytymiskokous oli syyskuussa 2015 ja tulevaa toimintaa linjaava kokous marraskuussa. Ryhmä on nimennyt tavoitteelliset kehittämistehtävät, joita väliaikaiset työrukkaset edistävät vuodesta 2016 alkaen. Lisäksi kehittäjäryhmässä tiedotetaan sosiaalialan ja maakunnan ajankohtaisista asioista.
 - *Pirkanmaan aikuissosiaalityön verkosto* syntyi SOS II -hankkeen aikana ja kokoontui hankkeen jälkeen Pikassoksen koordinoimana. Vuonna 2015 verkosto keskittyi toimeentulotukiasioiden sekä mahdollisuuksiin ja muutoksiin, joita toimeentulotuen perusosan siirto Kelaan tuottaa. Lisäksi aikuissosiaalityön lähiesimiehet kokoontuivat lokakuussa työkokoukseen käsittelemään uuden sosiaalihuoltolain vaikutuksia asiakastyön käytäntöihin.
-

- Pikassoksen edustaja on osallistunut Pirkanmaan perusterveydenhuollon yksikön koordinoimaan *alueellista hyvinvointikertomusta valmistelevaan työryhmään*, jonka toiminta on alkanut marraskuussa 2015 ja päättyy syyskaudella 2016.

Ohjausryhmät ja työryhmäjäsennydet

Pikassoksen henkilöstö osallistui moniin Kaste-hankkeiden ohjausryhmiin. Päihdetyön ja lastensuojelun asiantunte-
musta on hyödynnetty myös valtakunnan tasolla:

- Valtakunnallinen mielenterveys- ja päihdetyön Kaste-hankkeiden ohjausryhmä
- Lastensuojelun käsikirjan toimitusneuvosto
- THL:n Pakka-kehittäjäverkosto
- Aluehallintoviraston lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä
- PETEn kehittämistyön ohjausryhmä (Pirkanmaa)
- Tamperepraksis-ohjausryhmä
- Tampereen ammattikorkeakoulun sosiaalialan neuvottelukunta
- THL:n LasKeTut-hankkeen tutkimuksen tukiryhmä
- THL:n HuosTa-hankkeen työpajat

Kaste-hankkeet:

- PPPR-hankkeen ohjausryhmä, Länsi-Suomi
- PPPR-hankkeen SATSHP:n kehittämisosion projektiryhmä, Länsi-Suomi
- PPPR-hankkeen Porin kehittämisosion projektiryhmä, Länsi-Suomi
- Pois Syrjästä -hankkeen ohjausryhmä, Länsi-Suomi
- Yhteisvoimin kotona-hankkeen ohjausryhmä, Länsi-Suomi
- SOS II -hankkeen ohjausryhmä, Väli-Suomi
- LasSe-hankkeen ohjausryhmä, Väli-Suomi
- Parempi Arki, ohjausryhmä, Väli-Suomi
- Parempi Arki, maakunnalliset ryhmät Kanta-Hämeessä ja Pirkanmaalla

Räätälöidyt palvelut kuntien tarpeisiin

Lakisääteisen, valtionavustuksella toteutettavan asiantuntijatyön lisäksi Pikassos myy asiantuntijapalveluja. Peruslinjaus on, että tällaista palvelutoimintaa ovat asiantuntijatyöt, jotka ovat linjassa osaamiskeskuksen perustyön kanssa, mutta joita ei voida toteuttaa jokaiselle kunnalle, vaikka tarvetta ja kysyntää olisikin. Esimerkiksi erilaisia suunnitelmia, selvi-
tyksiä tai arviointeja voidaan toteuttaa rajatusti.

Lakisääteisessä perustoiminnassa toteutettiin seuraavia kehittämistoimia:

- Porin aikuissosiaalityön toimiston nuorten tiimin asiakkaita haastateltiin heidän kokemuksistaan sosiaalityöstä ja sosiaalitoimistossa saamastaan palvelusta. Pikassoksen suunnittelija haastatteli 12 iältään 19-24 -vuotiasta asiakasta. Asiakkaat valikoituivat sattumanvaraisesti sen mukaan keitä asioi kyseisinä päivinä sosiaalitoimis-
tossa. Asiakkaat arvioivat tiloja, asiakkaan kohtelua ja henkilöstöä, toimeentulotuen hakemista ja asiointia. Li-
säksi heiltä kysyttiin, ovatko he tietoisia siitä onko heille tehty asiakassuunnitelma sekä minkälaisissa elämänti-
lanteissa he ajattelevat voivansa kysyä apua sosiaalitoimistossa. Tuloksena oli joitakin käytännöllisiä kehittämis-
ehdotuksia ja pääosin hyvä palaute palvelukokemuksesta.
- Satakunnan lastensuojelun kehittämisyksikön arviointi

- Yhteisvoimin kotona -hankkeen säännöllisesti pidettäviin kehittämispäiviin osallistuminen –tuki hankkeelle
- Porin ikäihmisten raadin ja seurantaraidin toteutus yhdessä Porin perusturvan ja kolmannen sektorin kanssa
- Länsi-Suomen päättäneiden Kaste-hankkeiden hyvien käytäntöjen seuranta, opiskelijan ohjaus
- LasSe- ja SOS II-hankkeiden hankekauden jälkeisen kehittämistyön suunnittelu ja toteutus

ja asiantuntijapalvelujen myyntinä:

- SOS II:n hankkeen rakenteellisen sosiaalityön työpajat
- SOS II hankkeen arviointiakvaariot Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä
- LasSe-hankkeen loppuarviointi
- Valkeakosken sosiaali- ja perhepalveluiden henkilöstön kehittämispäivä
- PPPR-hankkeen Porin kehittämisosion asiakasraudit ja raportti
- Yhteisvoimin kotona- ja Pois syrjästä -hankkeiden vertaisarviointien toteutus
- PPPR-hankkeen vertaisarvioinnit
- PPPR-hankkeen SATSHP:N mielenterveyskuntoutujien asumisen tuki kehittämisosion juurrutustyöpajat, kevät
- PPPR-hankkeen SATSHP:n mielenterveyskuntoutujien asumisen tuki kehittämisosion työpajat, syksy
- Porin kuntakokeilu: kuntouttavan työtoiminnan yhteiskehittämisen projekti
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen LasKeTut-hankkeen kuntaselvitys yhteistyössä Sosiaalitaidon ja Soccan kanssa
- LasSe-hankkeen loppukartoituksen tekeminen ja vertaaminen alkukartoitukseen: osa LasSe-hankkeen loppuraporttia
- LasSe-hankkeen osallisuus-raportin laatiminen

Sosiaaliasiamiestoiminta

Pikassos tuotti sosiaalihuollon asiakaslakiin perustuvat sosiaaliasiamiespalvelut edelleen vuonna 2015 kahdeksalle kunnalle. Väestöpohja noin 165 000, josta suurin Hämeenlinna ja muut kunnat ovat Akaa, Urjala, Hausjärvi, Hattula, Janakkala, Loppi ja Riihimäki. Yhteydenottoja sosiaaliasiamiehelle tuli yhteensä 641 vuonna 2015, josta henkilöstöltä 92 ja omaisilta ja läheisiltä 201 yhteydenottoa, loput asiakkailta itseltään. Toimeentulotukea yhteydenotoista koski 263 (41 % kaikista yhteydenotoista, joten hienoista nousua edellisestä vuodesta), lapsiperheiden palvelut 98 yhteydenottoa (lastensuojelu=71, lasten huolto ja elatus=23, lapsiperheiden kotipalvelu=4, päivähoito=0), vammais- ja kehitysvammaisuuspalvelu, 85 yhteydenottoa (nousussa), vanhustenhuolto 59 ja ikääntyneiden kotihoitoa 5 (laskussa), mielenterveyskuntoutujien asumis- ja kuntoutuspalvelut, kuntouttava työtoiminta ja muu sosiaalityötä 43 (nousussa), omaishoidontukea 22, päihdehuoltoa 5 ja loput 51 eivät koskeneet sosiaalihuoltoa.

Vuonna 2014 yhteydenottoja tuli 663, joten nyt oli hieman laskua. Vuonna 2015 henkilöstön yhteydenottojen määrä lisääntyi kovasti vuoteen 2014 verrattuna, mutta sitä selittää joidenkin yksittäisten viranhaltijoiden aktiivinen konsultointitarve.

Sosiaaliasiamies laatii toiminnastaan selvityksen, joka on valmistuttuaan luettavissa Pikassoksen nettisivuilta.

4 HANKETOIMINTA JA ASiantuntijatyön myynti

Kaste-hankkeista Lastensuojelutarpeen selvityksen kehittäminen Väli-Suomessa eli LasSe – hankkeen (2013–2015) projektijohtaja ja Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen alueesta vastaava projektikoordinaattori työskentelivät Pikassoksessa loka-kuun loppuun. LasSea hallinnoi Tampereen kaupunki, kuten myös Sosiaalisesti osalliseksi sosiaalityöllä eli SOS II -hanketta, jotka molemmat päättyivät vuoden loppupuolella. SOS II:n Kanta-Hämeen projektisuunnittelija työskenteli ajan 9.12.2013 – 31.7.2015 Pikassoksessa ja siirtyi käynnistämään Parempi Arki -hanketta Kanta-Hämeen erityissuunnittelijana elokuun alusta.

Hankkeiden loppuraportit ja tuotokset löytyvät LasSen ja Kitin osalta Pikassoksen nettisivuilta. Pikassos ylläpitää tois-
taiseksi aineistoja nettisivuillaan.

Suuri osa asiantuntijapalveluiden myynnistä toteutui Satakunnassa, jossa sairaanhoitopiiri kilpailutuksien jälkeen valitsi
Pikassoksen toteuttamaan asiakasraateja. Myös Porin Kuntakokeilussa toteutettiin asiakkaita ja myös henkilöstöä osal-
listava kehittämiskokonaisuus.

5 OSAAMISKESKUSTEN YHTEISTYÖ

Osaamiskeskusjohtajat kokoontuvat säännöllisesti kerran kuukaudessa. Tänäkin vuonna laadittiin useita kannanottoja ja
pyrittiin vaikuttamaan sote-lain kehittämiskokoukseen koskevien pykälien valmisteluun.

Osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnalla oli toinen toimintavuosi ja loppuvuodesta se valmisteli kannanoton sote-
lain valmisteluun. Neuvottelukunnan jäsenenä on Pikassoksen hallituksen puheenjohtaja Jukka Lindberg.

Sosiaalialan osaamiskeskusten yhteisenä verkostona toimii osaamiskeskussuunnittelijoiden verkosto, joka kokoontuu
neljästi vuodessa. Lisäksi sosiaalialan osaamiskeskuksissa toimivat sosiaaliamiehet kokoontuivat säännöllisesti.

Pikassos järjesti vuoden 2015 valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät, jotka pidettiin elokuussa Tampereella.

6 HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS

Hallinto

Pikassos on voittoa tavoittelematon osakeyhtiö, jonka omistavat Hämeenlinnan (50 %), Porin (25 %) ja Tampereen kau-
pungit (25 %). Toiminta-alueena on kolme maakuntaa, Kanta-Häme, Satakunta ja Pirkanmaa. Sosiaalialan osaamiskes-
kuksia koskevassa laissa on määritelty osaamiskeskusten tehtävät. Toimintaan saadaan vuosittain vahvistettava valtion-
avustus, joka määräytyy pinta-alan ja väestömäärän mukaan. Pikassos tuottaa myös asiantuntijapalveluja. Kuntarahoi-
tusta toimintaan ei ole.

Yhtiökokous pidettiin 24.4.2015. Yhtiökokous valitsi seuraavat hallituksen jäsenet:
puheenjohtaja, tilaajaohjaja Jukka Lindberg, Hämeenlinnan kaupunki (varalla Sirpa Ylikerälä)
Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja Mari Levonen, Porin kaupunki (varalla Matti Järvinen)
Sosiaali- ja terveysjohtaja Mirja Saarni, Riihimäen kaupunki (varalla Matti Valtonen)
Sosiaalijohtaja Taina Niiranen, Hämeenkyrö (varalla Leena Kivimäki)
Yliääkäri Doris Holmberg-Marttila, PSHP (varalla Jan Löfstedt)
Virva-Mari Rask, Tampereen kaupunki (varalla Taru Kuosmanen)
Yliopiston lehtori Aino Ritola-Koskinen, Tampereen yliopisto (varalla Tuula Kostiainen)
Koulutuspäällikkö Outi Wallin, Tampereen ammattikorkeakoulu (varalla Anna Riitta Mylläinen)
Hallituksen kokouksissa esittelijänä ja sihteerinä toimii toimitusjohtaja Kristiina Laiho.
Hallitus kokoontui neljä kertaa vuoden aikana. (20.1, 25.3, 10.6. ja 18.11.)

Henkilöstö

Pikassoksessa työskenteli keskimäärin 12 henkilöä vuoden aikana. Vakituudesta henkilöstöstä kehittämisspäällikkö palasi
vanhempainvapaalta keväällä ja yksi työntekijöistä työskenteli KiTi-hankkeen projektipäällikkönä. Perustoiminnassa oli

vuoden mittaan henkilökuntaa Satakunnassa kaksi, Pirkanmaalla kehittämispäällikkö (1.4. lukien), toimistos sihteeri ja toimitusjohtaja ja Kanta-Hämeessä yksi työntekijä sekä sosiaaliasiamies.

Määräaikaista hankehenkilökuntaa oli maaliskuussa alkaneessa KiTi-hakkeessa projektipäällikkö (Pikassoksen vakituinen työntekijä) ja projektisuunnittelija. LasSe-hankkeessa toimivat projektipäällikkö ja projektikoordinaattori lokakuun loppuun ja SOS II-hankkeessa Kanta-Hämeen projektikoordinaattori heinäkuun loppuun. Hanketyöntekijöitä oli vuoden lopussa kolme. Luettelo henkilöstöstä on liitteenä (Liite 1).

Vakituisella henkilöstöllä on mahdollisuus työnhajukseen, mutta usean vuoden työnhajusrupeman jälkeen henkilöstö ei kokenut tarpeelliseksi ryhmätyönohjausta. Työhyvinvoinnista on huolehdittu liikuntasetelien avulla sekä kiinnittämällä työergonomiaan riittävä huomiota. Vuosittaiset virkistyspäivät pidettiin kesäkuussa. Kehityskeskustelut käytiin kerran vuoden aikana.

Talous

Pikassos sai toimintaansa valtionavustusta 332 550 €. Valtionavustuksen leikkaus oli erittäin merkittävä, sillä vuodelle 2015 jouduttiin asettamaan palvelujen myynnille tavoitteeksi noin 68 000 €, jotta voitiin tavoitella nollatulosta. Hallitus kuitenkin päätti, että pääomaa voidaan myös käyttää ja tulos voi olla tappiollinen.

Osakeyhtiön liikevaihto oli 450 318 euroa. Verrattuna edelliseen vuoteen lisäystä oli 25,66 % samalla kun valtionavustuksen leikkaus oli 19.96 %.

Projektitulot muodostuivat sosiaaliasiamiestoiminnasta, Kaste-hankkeista, THL:n KiTi-hankkeesta, Parempi Arki-hankkeesta sekä perustoiminnan asiantuntijapalvelujen myynnistä.

14,53Hanke/liiketoiminta	liikevaihto
Asiantuntijapalvelujen myynti	53090
Projektit:	
LasSe	124199
SOS II	37234
KiTi	135913
Parempi Arki	29550
Sosiaaliasiamiestoiminta	70332
Yhteensä	450318

Toiminnan luonteesta johtuen henkilöstökulut olivat suurin kuluerä, 654 833 euroa. Toimitilojen vuokria maksettiin 40 614 euroa ja muut liiketoiminnan kulut olivat yhteensä 171 634 euroa. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 14,54 % Poistojen jälkeen tilikauden tappio oli 45 633,98€.

Osakeyhtiön maksuvalmius oli edelleen hyvä, koska pääoma oli 57 026,08 euroa, josta oma pääoma 20 000 euroa.

Tuloslaskelma ja tase

TULOSLASKELMA

	1.1-31.12.2015	1.1-31.12.2014
LIIKEVAIHTO	450 317,65	358 358,58
Liiketoiminnan muut tuotot	332 913,87	415 719,48
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-540 629,05	-508 836,55
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-89 002,48	-94 884,88
Muut henkilösivukulut	-17 303,42	-16 579,65
Henkilöstökulut yhteensä	-654 832,94	-620 301,08
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 124,82	-2 833,11
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-2 124,82	-2 833,11
Liiketoiminnan muut kulut	-171 633,55	-149 845,99
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	-45 359,79	1 097,88
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	6,29	0,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-280,48	-377,50
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-274,19	-377,50
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-45 633,98	720,38
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA		
JA VEROJA	-45 633,98	720,38
Tuloverot		
Tilikauden verot	0,00	0,00
Tuloverot yhteensä	0,00	0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-45 633,98	720,38

TASE

	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	6 374,41	8 499,23
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	6 374,41	8 499,23
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	6 374,41	8 499,23
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	3 060,00	3 060,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	3 060,00	3 060,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	23 619,17	12 978,51
Muut saamiset	6 405,50	4 900,92
Siirtosaamiset	4 212,15	7 968,59
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	34 236,82	25 848,02
Rahat ja pankkisaamiset	126 584,76	202 436,08
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	163 881,58	231 344,10
VASTAAVAA YHTEENSÄ	170 255,99	239 843,33

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma	20 000,00	20 000,00
Osakepääoma	20 000,00	20 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	82 660,06	81 939,68
Tilikauden voitto (tappio)	-45 633,98	720,38
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	57 026,08	102 660,06

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	4 217,73	5 129,49
Muut velat	23 942,16	31 290,03
Siirtovelat	85 070,02	100 763,75
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	113 229,91	137 183,27
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	113 229,91	137 183,27
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	170 255,99	239 843,33

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Liikevaihto	2015	2014
Projektituotot	450 317,65	358 358,58
Yhteensä	450 317,65	358 358,58
Liiketoiminnan muut tuotot		
Valtion avustus	332 550,00	415 487,00
EU-projektit	0,00	-9,45
Muu myynti	363,87	241,93
Yhteensä	332 913,87	415 719,48
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat ja toimitilakulut	44 984,51	49 257,02
Atk-laite ja-ohjelmistokulut	18 975,67	17 896,02
Matkakulut	20 885,04	24 083,45
Ulkopuoliset palvelut	34 668,57	18 190,83
Muut kulut	52 119,76	40 418,67
Yhteensä	171 633,55	149 845,99
Rahoitustuottojen ja -kulujen erittely		
	2015	2014
Korkotuotot		
Muilta	0,00	0,00
Korkokulut		
Muille	274,19	377,50
	274,19	377,50

7 TOIMINNAN ARVIOINTI

Jo toisena perättäisenä vuonna osakeyhtiön toiminnassa oli useita tekijöitä, jotka vaikuttivat epäsuotuisasti etenkin talouteen. Valtionavustuksen leikkaus vaikutti suuresti: pääomaa jouduttiin ottamaan käyttöön ja asiantuntijapalvelujen myyntiä pyrittiin lisäämään osallistumalla myös useampiin kilpailutuksiin. Toiminnan suunnittelu on ollut haasteellisempaa, kun henkilöstöä on vähemmän, tosin vuoden aikana tähän on totuttu muuttamalla toimintakäytäntöjä ja arvioitu entistä tarkemmin, mitä uusia aloituksia tehdään.

Pikassoksen perustuksen luonne on muuttunut viimeisten vuosien aikana koko ajan sisällöllisesti laajemmaksi, mikä asettaa uusia vaatimuksia myös henkilöstölle. Perinteisestä sektorikohtaisesta kehittämisestä on siirrytty monialaisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseen. Tähän ovat vaikuttaneet niin Kaste-kehittäminen kuin se, että kunnat organisoivat palvelujaan monialaisesti.

Vuoden painopisteiksi asetettiin tietojohdaminen ja asiakkaiden osallisuus. Näiden teemojen edistäminen on ollut onnistunutta, kun sekä tiedonhallinnassa että hyvinvointitilinpudossa on edetty jokaisessa maakunnassa. Erityisesti Satakunnassa on asiakkaiden osallisuutta kehitetty monimuotoisesti ja tiiviissä yhteistyössä Kaste-hankkeiden kanssa. Myös kuntien tilaamat asiakasraadit ovat vieneet asiakasosallisuutta eteenpäin. Asiakkaiden kokemukset ja arviot on otettu kehittämisessä paremmin huomioon. Myös hankkeissa on edetty erilaisten kokeilujen kautta. Perustuksen ja hanketyön entistä vahvempi yhteys on rakentunut sekä päivittäisessä vuorovaikutuksessa että tukemalla hankehenkilöstöä tavoitteellisesti heidän työssään.

Kolmantena tavoitteena oli vahvistaa yhteistyötä terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Väli-Suomen alueella on pyritty suunnittelemaan ja toteuttamaan yhteisesti konkreettisia kehittämistoimia. Pikassoksen ja Satakunnan sairaanhoitopiirin yhteistyö on aktiivista ja monipuolista. Pikassoksen ja Pirkanmaan perusterveydenhuollon yksikön PETEN yhteistyö on vakiintunutta.

Pikassoksen henkilökunta vuonna 2015:

Kristiina Laiho, toimitusjohtaja

Seija Junno, erityissuunnittelija

Matti Karvonen, projektisuunnittelija, KiTi-hanke

Anni Kuhalainen, projektipäällikkö, KiTi-hanke

Kirsi Koponen, projektikoordinaattori, LasSe-hanke 31.10.2015 saakka

Satu Loippo, sosiaaliamies

Matti Mäkelä, erityissuunnittelija

Minna Niemi, kehittämispäällikkö, palasi perhevapaalta 1.3.

Satu Raatikainen, projektisuunnittelija, SOS II –hanke 31.7. saakka ja kehittämissuunnittelija, Parempi Arki –hanke alkaen 1.8.2015

Tuija Rantanen, toimistosihteri

Tytti Rantanen, projektijohtaja, LasSe-hanke 31.10.2015 saakka

Heli Toroska, suunnittelija

